Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till Utredningen om oberoende granskning av hållbarhetsrapporter samt en översyn av befintliga företagskategorier i årsredovisningslagen (Ju 2025:11)

Beslut vid regeringssammanträde den 18 december 2025

Ändring i uppdraget

Regeringen beslutade den 15 maj 2025 kommittédirektiv om oberoende granskning av hållbarhetsrapporter samt en översyn av befintliga företagskategorier i årsredovisningslagen (dir. 2025:49). Utredaren ska ta ställning till vissa redovisningsrättsliga frågor i syfte att skapa större flexibilitet för företagen, minska deras administrativa börda samt förbättra deras möjligheter till konkurrens och tillväxt. I uppdraget ingår möjligheter att föreslå redovisningsrättsliga lättnader för vissa företag, i enlighet med den förenklingsagenda som såväl regeringen som EU bedriver.

Uppdraget utvidgas. Utredaren ska nu även föreslå hur det kommande EU-direktivet om ändring av vissa krav på företagens hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, i den del direktivet gäller ändringar i reglerna om företagens hållbarhetsrapportering, ska genomföras. Utredaren ska även ta ställning till om det finns behov av att vidta vissa ändringar i den redovisningsrättsliga lagstiftningen i syfte att möjliggöra ytterligare regelförenkling för företagen.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska redovisas senast den 29 september 2026. Ett delbetänkande som avser genomförandet av EU-direktivet ska dock redovisas senast den 17 april 2026.

Uppdraget att föreslå hur EU:s direktiv om ändring i direktivet om företagens hållbarhetsrapportering ska genomföras

Den 27 februari 2025 lämnade Europeiska kommissionen ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiven 2006/43/EG, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 och (EU) 2024/1760 vad gäller vissa krav avseende företagens hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet. Förhandlingar om direktivet pågår och det förväntas antas inom kort.

Förslaget till ändringsdirektiv utgör en del av det s.k. Omnibus I-paketet, genom vilket flera befintliga rättsakter revideras i syfte att skapa ett enklare och lättare företagsklimat i enlighet med EU:s förenklingsagenda.

Direktivet om företagens hållbarhetsrapportering (CSRD) antogs i december 2022 med genomförande i svensk rätt under 2024. Jämfört med den tidigare EU-lagstiftningen om hållbarhetsrapportering ställer direktivet högre krav på informationsgivningen från de företag som omfattas, till exempel när det gäller den s.k. värdekedjan och utsläpp av växthusgaser. Kravet på att lämna en hållbarhetsrapport utvidgas till att omfatta bland annat små och medelstora företag som är börsnoterade, stora eller börsnoterade dotterföretag och vissa större filialer till tredjelandsföretag som har en betydande verksamhet inom EES. Rapporten ska granskas av en revisor.

Det ändringsdirektiv som nu förhandlas gällande företagens hållbarhetsrapportering förväntas innebära flera förändringar. Från att kravet på att lämna hållbarhetsrapport nu omfattar en betydande andel av de europeiska företagen kommer endast de allra största företagen att behöva hållbarhetsrapportera. För dessa görs dessutom vissa lättnader genom att till exempel viss reglering kring standarder för hur rapportering ska ske upphävs. För företag som inte omfattas av regelverket kommer det fortsatt finnas möjlighet att hållbarhetsrapportera på frivillig väg enligt särskilda anpassade standarder för frivillig rapportering. Dessa standarder kommer även att sätta ett tak för vilken information som rapporteringsskyldiga företag kan kräva från icke-rapporteringsskyldiga företag. I ändringsdirektivet föreslås även andra lättnader för att minska företagens administrativa bördor och kostnader. Medlemsstaterna ska ha genomfört direktivet, i den del direktivet rör företagens hållbarhetsrapportering, senast 12 månader efter dess ikraftträdande.

Genomförandet av ändringsdirektivet kommer att kräva anpassningar av befintlig lagstiftning och utredaren bör därför få i uppdrag att analysera och föreslå hur direktivet ska genomföras i svensk rätt.

Utredaren ska därför

- ta ställning till hur EU-direktivet om ändring av vissa krav på företagens hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, i den del direktivet rör företagens hållbarhetsrapportering, ska genomföras i Sverige,
- i den utsträckning det behövs belysa olika alternativ för att genomföra direktivet och redovisa för- och nackdelarna med dessa,
- identifiera och redogöra för vilka ändringar som behöver göras i den redovisningsrättsliga, revisionsrättsliga och associationsrättsliga lagstiftningen, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget att se över vissa bestämmelser gällande företagens redovisning

Det finns undantag i fråga om ett moderföretags skyldighet att upprätta en koncernredovisning

Av 7 kap. 2 § årsredovisningslagen framgår att ett moderföretag som även är ett dotterföretag inte behöver upprätta koncernredovisning om företaget och dess samtliga dotterföretag omfattas av en koncernredovisning som har upprättats av ett överordnat moderföretag om den koncernredovisningen har upprättats och reviderats enligt lagstiftning som tillkommit enligt redovisningsdirektivet[1] (a), internationella redovisningsstandarder som antagits enligt IAS-förordningen[2] (b) eller redovisningsstandarder som kommissionen har bedömt som likvärdiga med internationella redovisningsstandarder som har antagits av EU (c). Bestämmelserna utgör ett genomförande av artikel 23.8 i redovisningsdirektivet.

Det finns fördelar med att i årsredovisningslagen uttryckligen hänvisa till de redovisningsstandarder som av kommissionen har bedömts som likvärdiga

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG.

[2] Europaparlamentet och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 297/2008.

med av EU antagna internationella redovisningsstandarder och som återfinns i den förteckning som kommissionen ansvarar för. Det kan dock konstateras att kommissionens senaste förteckning är från 2012. Under åren därefter har flera länder anslutit sig till de internationella redovisningsstandarderna. Det förekommer även fall där vissa länders redovisningsprinciper närmat sig dem. I sammanhanget bör särskilt Storbritannien framhållas, som numera är ett tredjeland men ändå har valt att behålla de internationella redovisningsstandarderna som en allmänt accepterad redovisningsprincip. Eftersom kommissionens förteckning inte uppdateras i samma takt som omvärlden förändras kan svenska moderföretag, som också är dotterföretag i koncerner där det överordnande moderföretagets redovisningsprinciper inte finns med på kommissionens förteckning, missgynnas. Det finns en risk att företaget inte kan utnyttja den regellättnad som direktivet i och för sig erbjuder. Frågan har uppmärksammats av FAR i en skrivelse till regeringen (Ju2025/02143).

Utredaren bör därför analysera i vilken mån redovisningsdirektivet tillåter medlemsstaterna att göra en egen bedömning i fråga om vilka redovisningsprinciper från tredje land som kan godtas utöver de redovisningsprinciper som återfinns i kommissionens förteckning. Ur ett svenskt företagsperspektiv skulle en ändring innebära att företagen får ett enklare, flexiblare och mer omvärldsanpassat regelverk att förhålla sig till. Att ändra 7 kap. 2 § årsredovisningslagen på ett sätt som tillåter att en bedömning kan göras av om en viss standard kan anses likställd med EU:s regler förutsätter dock att det även är klarlagt vem som ska göra den bedömningen.

Utredaren ska därför

- analysera och ta ställning till om det finns förutsättningar att ändra 7 kap. 2 § årsredovisningslagen så att företagens rapporteringsbörda minskar,
- belysa frågan om hos vem ansvaret att bedöma vilka redovisningsregelverk som kan anses likvärdiga med EU:s regler ska vila,
- identifiera och redogöra för vilka ändringar som behöver göras i den redovisningsrättsliga lagstiftningen, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Översyn av kravet på notupplysningar om ägarandelar i dotterbolag

I 5 kap. årsredovisningslagen framgår vilka upplysningar som företag ska lämna i noter. Av 5 kap. 29 § framgår att ett större företag som har dotterföretag eller ägarintressen i andra företag ska lämna vissa upplysningar om det andra företaget. Bestämmelsen utgör ett genomförande av artikel 17.1.g i redovisningsdirektivet, genom vilken det följer att upplysningar ska lämnas om andelar i andra företag i vilket företaget antingen självt eller genom en person som handlar i eget namn men för företagets räkning har ett ägarintresse.

Som FAR påtalat (Ju2025/02143) har det i tillämpningen uppstått oklarheter vid tolkningen av upplysningskravet i 5 kap. 29 § årsredovisningslagen. Fram till 2023 angavs i FAR:s vägledning gällande årsredovisning i aktiebolag att uppgifter inte behövde lämnas om indirekta innehav, men denna vägledning kom att ändras efter ett beslut från Nämnden för svensk redovisningstillsyn som uttalade att det inte är förenligt med årsredovisningslagen att endast lämna upplysningar om direkt ägda dotterföretag. Hur upplysningskravet i 5 kap. 29 § ska tolkas får betydelse både för företag som tillämpar de internationella redovisningsstandarderna och för företag som tillämpar K3.

Utformningen av bestämmelsen om kravet på ett företag att lämna upplysningar om ägarandelar i dotterföretag har ändrats vid ett flertal tillfällen. Fram till år 2000 framgick det att upplysningskravet gällande dotterföretag endast gällde direkta innehav. Det kan utläsas genom bestämmelsens formulering ”i vilket bolaget självt äger” (se även prop. 1997/98:118 s. 13 f. och 30). Lydelsen ändrades per den 1 januari 2000 bland annat genom att ”självt äger” ersattes med ”äger” utan att det i förarbetena framgår att någon ändring i sak var avsedd (prop. 1998/99:130 s. 473). Bestämmelsens nuvarande lydelse är från 2016 då redovisningsdirektivet genomfördes i svensk rätt.

Att upprätthålla ett mer betungande regelverk än nödvändigt verkar missgynnsamt på det svenska företagsklimatet och det bör därför analyseras om det behöver ställas krav på att även indirekt ägda dotterföretag ska omfattas av företagens upplysningsskyldighet och under alla förhållanden se om det finns förutsättningar att förtydliga vilka dotterföretag som omfattas av upplysningskraven.

Utredaren ska därför

- analysera och ta ställning till om det finns förutsättningar att ändra 5 kap. 29 § årsredovisningslagen så att det uttryckligen framgår att endast direkt ägda dotterföretag omfattas av upplysningskraven,
- identifiera och redogöra för vilka ändringar som behöver göras i den redovisningsrättsliga lagstiftningen, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Konsekvensbeskrivningar

Förslagens konsekvenser ska redovisas enligt vad som anges i kommittéförordningen (1998:1474) och förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. Utredaren ska allsidigt och grundligt belysa förslagens konsekvenser för det allmänna, näringslivet och andra intressenter. Utredaren ska också redovisa förslagens konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska inhämta synpunkter och upplysningar från berörda myndigheter och organisationer.

Utredaren ska följa genomförandet av EU-direktivet i de nordiska länderna och i de övriga länder som utredaren bedömer vara av intresse i sammanhanget. Utredaren ska vidare dokumentera och redovisa författningsförslagen i förhållande till EU-direktivet i en jämförelsetabell.

Gällande övriga delar av uppdraget ska utredaren redovisa hur för uppdraget relevanta delar av redovisningsdirektivet har genomförts i de nordiska länderna.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska redovisas senast den 29 september 2026. Ett delbetänkande som avser genomförandet av EU-direktivet ska dock redovisas senast den 17 april 2026.

(Justitiedepartementet)